

INLEDNING

Släktet skogsvaxskivlingar (*Hygrophorus*) består av ca 40 arter i Norden och de förekommer i alla skogliga ekosystem. Morfologiskt är släktet relativt lätt att känna igen med de karaktäristiskt vaxartade och vanligen nedlöpande skivorna. Att bestämma till art kan dock vara svårare eftersom flera arter är morfologiskt snarlika varandra, exempelvis i gruppen elfenbensvaxskivlingar. Detta har lett till sammanblandning av arter och i våra mest använda svampböcker står det ofta fel namn på vissa av arterna. På senare tid har släktet utretts med molekylära arbetsmetoder som visat att ekologin har stor betydelse. Arterna bildar ektomykorrhiza och lever i symbios med träd. Symbiosen tycks vara specifik och en skogsvaxskivlingsart verkar i regel vara knuten till endast en trädart. Genom att ta hänsyn till ekologin har vi kunnat ta fram en nyckel där tidigare svårbestämda arter nu kan bestämmas på ett enkelt sätt.

Ungefär 15 av skogsvaxskivlingarna är vanliga, väl kända, och har en stor utbredning i landet. De flesta arterna är dock mindre kända, mer biotopkrävande, och kunskapen om deras egentliga utbredning och förekomst är fragmenterad. Under arbetet med den nya rödlistan uppmärksammades det att skogsvaxskivlingarna tycks ha minskat drastiskt de senaste årtiondena. Betydligt färre fynd av fruktkroppar har rapporterats och noterats av mykologer. Därför ansågs så många som 18 arter vara hotade (EN eller VU) eller nära hotade (NT) i den senaste svenska rödlistan. Orsaken till minskningen är delvis okänd men säkert en effekt av många faktorer där ökad näringstillgång i marken på grund av ett ökat kvävenedfall kan vara en anledning. En annan faktor är att flera arter verkar vara knutna till skogar med lång kontinuitet och därmed är hotade av modernt skogsbruk. Trenden med minskad förekomst av skogsvaxskivlingar är densamma i Väst- och Centraleuropa där arter som förr ansågs vanliga numera ses allt mer sällan. Sveriges Mykologiska Förening startar hösten 2011 ett väkteriprojekt kallat Vaxvakt. Mot bakgrund av att många skogsvaxskivlingar är rödlistade kan ett inventerings- och övervakningsprojekt bidra till en ökad kunskap om skogsvaxskivlingarnas aktuella status i landet. Det är vår förhoppning att denna bok ska kunna vara en hjälp i detta sammanhang.